

Det blev læst

i
Berlingske

19 DEC. 1963

Dato

CLAUS WEEKE

567

BERLINGSKE TIDENDES KRONIK
19. december 1963

Avantgardister og afsindige

Blandede indtryk fra Biennalen i Paris

Den unge pianist Claus Weeke skriver om den nylig afholdte Fjerde Biennale for moderne kunst i Paris og prøver — via den franske digter Robert Filioi — at give en nøgle til udstillingen og til avantgardismen i det hele taget.

I den sidste måneds tid har unge kunstnere fra hele verden sat hinanden stævne i Paris, som har afholdt sin fjerde Biennale i Musée d'Art Moderne. Dagene igennem har man kunnet vandre mellem malerier og skulpturer fra enhver krog af jordkloden, mellem kæpemeæssige mobiler i metal, glas og stof, vægge, der ustandselig skifter farve og mønster, og lys og lydeffekter, der ender med at få den tilstedeværende til at føle, at han selv virkelig er lige så trekantet i hovedet som de kubistiske malerier, han lige har set på. I en speciel lyd-kabine får han desuden demonstreret, hvad der er foregået under seancerne de foregående

aftner, hvor repræsentanter for de forskellige landes unge digtere og musikere i en lille teatersal har givet indtryk af deres egne og deres landsmænds arbejder.

I det øjeblik, man træder ind på udstillingen i Musée d'Art Moderne, begynder skumle tanker at røre på sig. I den store hall er lyseffekter fra enorme drejende mobiler i ustandselig bevægelse over væggene, mens elektroniske lyde springer frem fra forskellige hjørner, og pseudovidenskabelige apparater fortæller om synsnervens påvirkelighed med demonstrationer i en række små kabinetter. Alt dette giver den lidt beklemt imponerede fornemmelse af at

befinde sig på en verdensudstilling, men at det er en kunstudstilling, tænker man ikke over, snarere virker det som en populærvideenskabelig udstilling i Grand Palais. Men hensigten at slå fast, at man befinder sig på en verdensudstilling, er opnået — konstaterer den lumske anelse, der bliver endnu stærkere, da den egentlige maleri- og skulpturudstilling begynder. Man finder en tre fire billeder fra hvert land, og man passerer fra de mest naive social-realistiske russiske glansbilleder forbi alvorlig bulgarsk folkekunst, rent abstrakte danske billeder, kubistiske, dadaistiske, impressionistiske, expres...

...og så opgiver man fuldstændig overvældet af en grænseløs uoverskuelighed, indtil man støvner foran den engelske guppe, som ligner, hvad man vil formode er materialet fra en psykoanalyse af et barn fra et særlig vanskeligt miljø. Man har på fornemmelsen, at man

ROBERT FILIOU

— De er kommet for at se Deres tid, den, De lever i —

befinder sig på en kæmpe-legeplads, som lige er blevet indrettet af kommunen med alle tænkelige legeting, og så har borgmesteren kaldt børnene sammen og sagt: »Værs'go', nu kan I more jer«. Nogle af børnene begynder nu at organisere en alvorlig leg, men mange kører fuldstændig uden hensigt rundt på karrusellerne.

Den næste sal indeholder en bar, hvor man stiller sig hen og prøver at finde ud af, hvad man egentlig har oplevet, og hvad meningen er. Man befinder sig i total forvirring. Først

slår man fast for sig selv, at man meget nødig ville være dr. Haavard Rostrop, der kom til Paris fra Glyptoteket for at medvirke i dommerkomiteen. Danaidernes kar har været småting ved siden af det arbejde. Hvad var det, man gik herind for? Det var for at tage pulsen på kunsten af i dag. Og hvad har man set? Et pêle-mêle af de sidste 75 års stilarter — man søger forgæves en linie, et holdpunkt, som måske er der, men som i denne over-dådighed er sværere at finde end nålen i høstakken. Det,

man søger, er et eller andet sted, en begyndelse til en udtryksform, som er adækvat for vor tid og ikke et påtvunget ruskomsnusk af forgangne perioder kradset op med nye effekter. Man kan mene to ting med kunsten af i dag. Dels kan det betyde al kunst, der overhovedet laves over hele verden i dag, dels de nye retningslinier og udtryksformer, den er ved at antage. Det konstaterer man imidlertid efter besøget, at det ville lave en oversigtsudstilling over hele verdens kunst udfoldelse i dag, er en misfor-

støtte, dukker frem. Ganske vist spænder også digterne over vidt forskellige udtryksformer, men alligevel begynder man at forstå, hvad sagen drejer sig om, og selv de store mobiler udenfor får en anelse af mening.

Det skal først indskydes, at Danmark var ualmindelig nydeligt repræsenteret ved den unge digter Uffe Harder, der selv havde lavet nogle fortræffelige oversættelser, dels af et af sine egne digte, dels af noget af Klaus Riffjergs »Camouflages«, et af Jørgen Gustava-

lig nøjere dækker. Om det er en kunstner, der bruger så nye udtryksmidler, at han endnu ikke forstås, eller om det indebærer noget mere, der på væsentlige punkter adskiller ham fra kunstneren. Måske tager jeg fejl, men jeg vil forsøge at give Dem en definition, således som den for mig har taget form under Biennalen gennem indtryk og samtaler med unge franske kunstnere og avant-gardister, og De vil forstå, at der er en afgørende forskel mellem en kunstner og en avant-gardist.

avant-gardisten og kunstneren den, at mens kunstneren udfolder sig under lovmæssigt fastlagte rammer, så er den abso-lutte mangel på system og lov-bundethed, avant-gardisten vigtigste kriterium, for at han uhammet kan søge nye veje. Og forskellen i publikums betømmelse af de to ligger deriblandt med kunstnerens arbejde det forståelsen, der tæller, man griber den indre sammenhæng, hvorimod Søren Kierkegaards ord fra »Enten—Eller« passer fortræffeligt til avant-gardistens arbejde: »Hvis I

New York bomuld
Dec. udg. Marts 33,60k-70s. Maj 33,50k-70s. Okt. 31,20k-33s. Dec. 31,20k-33s. Marts 31,10k-40s. Maj 31,05k-40s. Midsommer 32,75. Dec. udg. Marts 33,56k.
New York metaller
Straits tin: Loco New York 133,00s (30,87s). — Zink: Loco East St. Louis 129,3 (129,3). — Sølv: i bar- (pr. troy ounce) 129,3 (129,3). — Kobber leveret overalt i USA: 31,00 (30,87s). — Merchants pris elektrolytisk 30,92-31,00 (dec. 30,95-31,00). — Bly: Loco New York 12,50 (12,50). — East St. Louis 12,30 (12,30).
Moody's råvareindeks
70,8 (370,4).